

**Mali strnad *Emberiza pusilla*
ponovno ugotovljen v Sloveniji
Little Bunting *Emberiza pusilla*
again confirmed in Slovenia**

Iztok Vreš

Dne 14.11.1986 sem lovil na lagunah pri Ormožu. Upal sem, da bom kljub neugodnemu vremenu (vetrovno, + 8°C) kaj ujel. Rezultat ulova je bil skromen: osem trstnih strnadov *E.schoeniclus* in štirje rumeni strnadi *E.citrinella*.

Med jemanjem ptic iz mreže me je zmedel primerek, ki je bil podoben trstnemu strnadu, vendar je bil nekako drugačen. Prve značilnosti, ki so mi dale misliti, da nekaj ni "v redu", so bile: drobna in majhna postava, temnejše trebušno perje in podolgovat, raven kljun. Ker iz literature, ki sem jo imel pri sebi, nisem mogel opraviti zanesljive determinacije, sem si v svoj dnevnik ulova zabeležil o tej ptici naslednje podatke:

1. Temensko perje je precej rjavkaste barve. Vzorec temenskih peres je popolnoma drugačen kot pri trstnem strnadu. Pri trstnem strnadu potegnem s prstom po glavi proti kljunu in takoj ugotoviš, ali je samec ali samica. Pri tem primerku pa je bila slika tako drugačna, da sem takoj pomislil na eno izmed drugih vrst strnadov.
2. Maska lica je bila rjava in izrazita in ne siva in neizrazita kot pri samicah trstnega strnada.
3. Kljun je bil raven, podolgovat in ne konveksen kot pri trstnih strnadih.
4. Prsi, še posebno pa boki so bili močno progasti, na sploh je bil od spodaj bolj sive barve, za razliko od trstnega strnada, ki ima to perje zelo svetlo (belo).
5. Belina drugega repnega peresa je bila kot dolg, ozek prečni - diagonalni pas, medtem ko je bila belina v prvem repnem peresu "normalno" široka. V ostalih repnih peresih ni bilo beline.

6. Noge so bile zelo tanke, tanjše in svetlejše barve kot pri trstnem strnadu, posebno drobni in nežni so bili prsti.
7. Dolžina ptice je bila 13.5 cm, dolžina peruti pa 73 mm. Posneta so bila naslednja letalna peresa: 2, 3, 4 in 5. Teža ptice je bila 12.8 gr.
8. Ko sem ptico obročkal in spustil, se je ta v letu in nato v bližnjem grmu oglašala kratko "čik, čik" in ne zateglo "cije", kot se oglašajo trstni strnadi.

Vse te zbrane podatke sem kasneje doma primerjal s podatki iz tuje in domače literature. V glavno pomoč mi je bil priročnik za določevanje evropskih ptic pevk (Svensson 1984) in prispevek v 25. številki revije *Acrocephalus* z naslovom: Mali strnad *Emberiza pusilla* ugotovljen v Sloveniji (Šere 1985). Na osnovi primerjalnih podatkov sem to ptico identificiral kot malega strnada *Emberiza pusilla*. Žal sem pri merjenju na terenu izpustil podatek o razdalji med vrhom peruti in 6. letnim peresom, ki jo navaja priročnik (Svensson 1984) tudi kot izločilno razliko med trstnim in malim strnadom. Kljub temu pa se ostali podatki zadovoljivo ujemajo s prej omenjenima viroma, tako, da je determinacija malega strnada *E. pusilla* zanesljiva.

Omeniti moram tudi, da sem v oktobru in novembru 1986 v lagunah pri Ormožu in v bližini Pragerskega (SV Slovenija) ujel in obročkal 340 trstnih strnadov *E. schoeniclus*. Od tega števila je bilo 225 samcev (♂) in 115 samic (♀). Zaradi primerjave podatkov, zbranih o trstnih strnadih *E.schoeniclus*, in zbranih podatkov o alem strnadu *E.pusilla* sem v naslednjih dveh tabelah prikazal podatke o dolžini peruti in teži, primerjalno za obe vrsti.

Zanimiva je primerjava podatkov, čeprav ti slonijo na številnih podatkih o trstnem strnadu (340) in le na enem (1) podatku o malem strnadu. Zaradi podobnosti so ti podatki še najbolj primerljivi med samicami trstnega strnada (115) in malega strnada (1). Če primerjamo podatke o dolžini peruti

Dolžina peruti v mm Wing length in mm	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	skupaj together	
E.schoeniclus ♂	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	10	23	68	48	44	17	6	3	1	225
E.schoeniclus ♀	-	-	-	1	9	17	37	34	9	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	115
E.pusilla 14.11.86 Ormož	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
E.pusilla 9.2.85 Kleče	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1

Tabela 1: Pogostost dolžine peruti pri trstnem strnadu v primerjavi z dvema podatkom pri malem strnadu

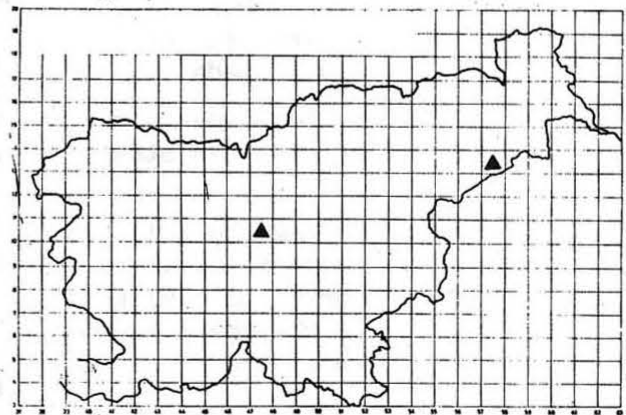
Table 1: Frequency of wing length in Reed Bunting compared with two data of Little Bunting

Teža v gramih Weight in g	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	skupaj together
E.schoeniclus ♂	-	-	-	-	4	38	65	62	42	12	1	-	1	225
E.schoeniclus ♀	-	-	2	14	29	38	20	10	1	1	-	-	-	115
E.pusilla 14.11.86 Ormož	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
E.pusilla 9.2.85 Kleče	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1

Tabela 2: Pogostost teže pri trstnem strnadu v primerjavi z dvema podatkom pri malem strnadu

Table 2: Frequency of weight in Reed Bunting compared with two data of Little Bunting

pri malem strnadu E.pusilla - 64 do 74 mm (Svenson 84) - ter pri primerku, ki je bil ujet v Klečah pri Ljubljani (Šere 1985) in je imel dolžino peruti 69 mm, ter primerku iz Ormoža, ki je imel dolžino peruti 73 mm, lahko ugotovimo, da smo doslej na osnovi dolžine peruti ujeli v povprečju "velike" male strnade. Primerek malega strnada, ki je bil ujet pri Ormožu, je po teži (13 g) lažji od vseh samic (♀) trstnega strnada (115), po dolžini peruti pa je bil enak najmanjšim samicam (♀) trstnega strnada. Tako je imela najmanjša samica trstnega strnada E.schoeniclus minimalno dolžino peruti 72 mm in težo 16 g ter se sploh ni obnašala kot "majhen trstni strnad". Mali strnad E.pusilla, pa ne samo da je majhen, tudi videti je tak.

Slika 1: Položaj najdišč malega strnada v Sloveniji

Figure 1: The position of the Little Bunting's sites in Slovenia

SUMMARY

On November 11th 1986 the author caught, at Ormož, a female Little Bunting. Although we have virtually no experience in respect of this species in Slovenia (not long ago a report was published on the first specimen confirmed in Slovenia) we shall state some very instructive author's notes about this species, often mistaken for Reed bunting.

1. The pattern of crown feathers differs from the one belonging to Reed Bunting.
2. The face mask is brown and distinctive - and not grey and indistinctive as is the Reed Bunting's.
3. The bill is straight, oblong and not convex as is the Reed Bunting's.
4. The breast and flanks are clearly striped and completely grey, if observed from below, while those of Reed Bunting are white.
5. The whiteness of the second tail feather is like a long, narrow transversal strip; on the first it is properly wide, while on other feathers there is no whiteness at all.
6. The legs seem thinner and lighter than the Reed Bunting's, and so are the toes.
7. The caught specimen weighs 12,8 g; its length is 135 mm, wing lengths is 73 mm.
8. The ringed and released bird called, in a bush, with short "chic, chic", and not with long "tzee-yea", as characteristic for Reed Bunting.

LITERATURA

- Svenson L. (1984): Identification Guide to European Passerines. Naturhistoriska Riksmuseet Stockholm.
 Šere D. (1985): Mali strnad *Emberiza pusilla* ugotovljen v Sloveniji. *Acrocephalus*, 25: 41-43

Iztok Vreš
 Grogova 6
 62210 Slovenska Bistrica

**Spomladansko pojavljanje
 pegamov *Bombycilla garrulus* v
 Sloveniji**
**Vernal occurrence of Waxwings
Bombycilla garrulus in Slovenia**

Franc Bračko

Pegami spadajo med vrsto ptic, ki so pozimi izraziti klateži. Iz severnih in severovzhodnih gnezditvenih področij se vsako zimo selijo v srednjo, zahodno in južno Evropo ter se nato marca in aprila vračajo nazaj na sever. V invazijskih letih se pojavljajo v velikem številu, čeprav so invazije postale vse bolj redke. Zadnja invazija je bila v Sloveniji v zimi leta 1974/75, v manjšem številu pa se pojavljajo vsako zimo (Šere, 1982). V knjigi Pregled faune ptica Balkanskog poluostrva dr.S.D.Matvejev navaja, da k nam (Jugoslavija) prihajajo pegami iz Skandinavije, ko se predhodno selijo preko baltiških dežel, Poljske in Čehoslovaške. Njihova selitev se nato nadaljuje proti jugovzhodu in vzhodu. Torej preletijo Evropo v krogu, ki se zaključi znova na severu. To kroženje jim zagotavlja zadostno količino hrane, saj, če bi se vračali nazaj po isti poti, bi ostali brez hrane, ker so jo že predhodno porabili. To domnevo argumentira z najdbo pegama, ki ga je obročkal V.Vasić 29.11.1965 v Beogradu in je bil ponovno ujet 6.3.1966 na Kavkazu (Gruzija).

Postavlja se vprašanje, kateri populaciji pripadajo pegami, ki se pojavljajo v manjših jatah v mesecu marcu in aprilu v SVZ Sloveniji, ali točneje v Mariboru. Prvič sem jih opazil dne 1.3.1982 na drevju manjšega parka vojašnice na Studencih. Jata je štelala nad 80 primerkov. Pegami so se hranili z jagodami bele omele *Viscum album*, katere je na starem drevju tega parka izredno veliko (topoli, lipe). Opazoval sem jih nato še ves marec, nekatere dneve so se pojavljali tudi v manjšem številu, po 20 primerkov.